

درگاه

• اون بش کونده بر نشر اولنور علم وصنعت مجموعه سی

۲۰ مایس ۳۳۸

نومرو : ۲۷

ایکینجی سنه: اوچنجی جلد

عاشق قوشمه لرندن

آشاییه درج ایته بکمز سطرل ساز
شاعری قاراجه اوغلانک بر قوشمه سندنور.
قاراجه اوغلانک ، ظن ایله بکینه کوره
اون برنجی عصرده ، یعنی قانونی سلطان
سلطان دورنده باشمیشدر . قارص
ذوالقدری یلی وارصاق شیریندندور . برسیاح
کی برچوق پرلر کرمش ، دبلاشمش
بر عاشقدر .

بن نیلیم یالان دنیا آلکندن
عائینک اولوم اولدندن کری
ایسترسه باغچه گده بلبلار اوستون
نیم غنچه کلم سوله قندن کری
یالانک ای دنیا یالانک یالان
سنسک او کوزله ایلدن آتازن
مصره سلطان اینسک ایستهم قالان
دوست آغلایوب ، دشمن کولدن کری
قاراجه اوغلان دیرده کارلک دیرم
کارلک وروب بن مراده ایرم
عالم یار ویرسه بن یارم ویرم
یارک کولکی بنده قالدقندن کری

جیقدم یوچه سینه سیران ایدرکن
کورددم آق قوغولی کولار بریشان
برفرقت کلدی بن دوردم آغلادم
اوپوب اوشادیم کلر پریشان
بیقیمش دلبرک معور ایلاری
صومشش بابل کی سولار دیلاری
طاغمش سنبل ، صولش کلاری
پوزنه دوکولن تلر پریشان

صباح سحرده اوغرام سکا
کوروخجه کل یوزک قالدیم بن ناکا
غانکین بردولو صوندک سن بکا
ایچیرک آغوی بالدر دیبه (بالدریم ریم)

قاراجه اوغلان دیرده نیل یوب نیتک
برفکریم وار شوصله ترک ایتک
بیقیل کیت دیبوزسک قولایمی کیتک
سن کتیرک بی کل دیبه دیبه ..

لزومسز بیراتان الکتریک ، جامهک ایچنده کی آشیانک
یو یوسنی یوزدی . قندیل آلتنده ، هر برنی باشقه
کوردیکمز رنگلری سیلیدی ، غائب ایتدی . قندیل
نهاسمترک فراکفی محله لرده ، یوزوق ، قالدیرمسز
سوقاقلرک نهایت بولدی ، اخشاب مسجدرده حالا
یانور . رمضان کیمه لرلی سلاطین جامه لرده ، یانار
او بارلاق وککین ضیابه نارغی ، ایچین ایچین یانان ،
یوقیزیل رنگار ، اسکی استانبول کیمه لرینک نورلرندن
برردامه لدر . باری ماکنه دورینک ایشینی ، یوچله
ایزلرنده کی قندیلارده آلی اوزانماسه ... چونکه
تورک جامعه نده کی کوزله کی تام اولارق آتقی بورلرده
یولاییبورز .

مصطفی عمرلی

* جامعه قندیل *

کوزله استانبولک ، کوند کونه ، غائب اولان ،
حیاتی ایچون برقاچ سنه دنبری ادبیاتزده بر حسرت
وار . لیکن سنه محررلرمزدن بری بو کونک ادبیاتنه
حسرت و داء الصله ادبیاتی دیبه کوزله براسم بولمیشدی .
چونکه بو سنه لرک ، انسانه آراتدینی برشیکی وارسه
اوده ماضیدر . قبانان تورک چارشیمی ، ذوق غائب
اولان اشیا ، ایچنده راحت ایدمه مدیکمز اسکی اخشاب
او ، هر شیک ماضیه قارشیمه بی نه ایسه ... فقط
جامعه دن قندیلک سوغه سی ایچمیزده بر بوشاق برافدی .
هیچ شبهه سترکه ، کیددن تورک اشیا سی ، تورک
حیاتی ایچنده ، حسرتی الک ای ، الک درین اولارق
طاندیغز برشی وارسه اوده قندیلدر . قندیل ایله
الکتریک ضیاسنک ، فرقی آکلامه ایلر ایچون یونک
اهمیتی اولمایه بیلیر . فقط قندیل شریف ، کلدیکی
زمان ، یومبارک کیمده مناره لر مزده ، جامه لر مزده ،
یانان صوئوق و صیق برضیانک فالغی آکلامه یل کوز ،
حس ایتمه بن قلب ایچون ، عجب دنیا ده کوزله کانه در ؟ ..
اسکیدن جامه لر مزه کانه کوزله ضیاسی واردی .
آقشامک اون ایکی سنده برر برر یانان ، بو قندیلار
آویزه لرده انسانه بر شهر آیین حس و بریوردی .
قیزیل و تیرترک رنگک ، جامی یاری قراکات ، باری
آیدینانی ایچنده ، بیراقان ضیاسی ، روحه عبادتی ،
کوکله جوششی اوکوره تیردی . آویزه لرده اور .
پهرن بو ضیا عالمی آلتنده ، چیدیلر مزک کوزلرک
دهما ای حس ایدیلوردق . عبادت ساعترنده ،
قندیل کوز قیافلر مزک آراستدن انسانه ، ماورائی بر
ضیا کی کلپوردی . جالرمش باشلرغی ، بو مسلمان
ضیاسی آلتنده سجده یه قویمیشدی . یته بوضیا آلتنده
ایدی که مولوی درویشلری آزی بر جوششله ،
بیللردنبری دونیور . بو پدی تپه لی شهر ، تا فتح
چاغدنبری ، جامه لرلی بو اخروی ضیا ایله آیدیلر .
تدی . بیللردنبری آیا صوفیه مناره سندن مادیا ،
هر بش وقته بر نعل بر آذان سسی ایشیدیلورسه
بیللردنبری ده ، جامه لر مزده یوتورانی ایشی بارلایوردی .
شمدی بو مقدس ایشیق سس نوپ ، غائب اولدقندن
صوکره جامه لر مز کوزله کاندن چوق شی غائب
ایتدی . قندیل جامدن چیقوب ، یرینه کوز قاشد .
برنجی ، کسکین برضیا کلدیکندن بری ، جامهک ایچنده
بیانچی بر حال وار . شمدی سستولری ، چیدیلری
یم بیاض بارلاناتان ، آویزه یی معنائیز ، شمع دانی

بیان ایدن حاجی قله نک بیاناتی پاکش اولدینی کی
تسبیق آتدن فرضیه لرلی ده . موی الیه ۱۱۱۸ سنه سنی
قید ایتش ایدی . پاکشدر . حقیقه الک یقین
اولاق عربشاهک طاشکوبری زاده ترجمه سنده
(نجدی ایدی) کی افامه سی - که ۸۳۰ (۱۸
شباط ۱۱۱۷) در - اولوب حال بوکه بو ترک عربجه
نسخه لرلی ۸۱۸ تاریخنی قید ایدیلورلر .

فرانچ باغیندر

کورلی زاده احمد جمال بک طرفندن تورکجه یه نقل ایلشدور .

هر ایکی مؤلفده مرآتده تکرر ایدیلن سلطان
محمدک و قنیه سلانکی عصره به مباشرت ایلمی ایله
مرادک سنی حقیقه دوفاک بیاناته استناداً حساباتی
یوروتیلورلر . الک قیمتدار وثائقدن معسود اولاق
اوزره یوزف غم لسیچ Josef Gmelch و لودویخ
قون تالووزی Ludwig V. Thalloczy طرفندن
۱۸۸۷ تاریخده یو دایشته ده - Kaguza és Magyar
országosságok költésének oklevéltára
هنوایله نشر ایدیلن اثرده خطیادن سالم و ممکن
مسربه تقریبی بر زمان تمینی ایچون الزه واسطه
بریلور . ۲۵ کانون اول ۱۴۱۶ تاریخنی برائردن
(ص ۲۶۵) اکلاشلدیغنه کوره سلانکک ۱۴۱۶
سنه سی قیش ایتداسنده شاصره ایدلیکی قطعیه
تبیین ایدیلورکه فراری دوزمه مصطفی محل مذکورده
اندرونیق طرفندن قبول ایدلشدی . (یوزغاک
geschiede des rumän. Volkes ج ۱ ، ص
۳۰۲ غوطه ۱۹۰۵ زمانک بو صورتله تمینی
مرادک اوزمانلر حقیقه ۱۲ یاشنده اولسی ایلده
تأمین ایدیلورکه تقریبی اولهرق برایکی یاش انحراف
ایدلی ایشی حائر دکلدور . مراد ثانی حاجی قله نک
« تقویم التواریخ » نه نظراً (۱۱۴۶/۱۷۳۳) ه
۸۰۶ م - ۲۱ یوز ۱۴۰۳) تاریخده دنیا به کلش
اولوب ۸۱۸ تاریخده بیان ایدیلن سنده یو ایدینی
اکلاشیلور .

بالاده کی وثائقدن کمال قطعیه اکلاشلدیغنه
کوره بیدرالدینک عصیان ایله احساس ۱۴۱۶ یاز
وقیش آیلری که چیری ۸۱۹ (مبدأ امارت ۱۴۱۶)
تاریخنه ارجاع ایدیلدر . بناء علیه وقعه ی محمدک
صوک سلطنت سله لرینک یعنی ۸۲۳ تاریخده وقعه بولدینی

مصطفی نک چوق داها صوکره لرلی میدان چیدینی
سویلدورلر . تسبیق آتدن آوروپا به قطعیه نقل
ایدله جکینی قبول ایلش درک لوزیه نک اثرنده یوندن
بحث یوقدر . (ج ۱ ، ص ۴۸۱) راکوزه وثیقه لرلی ده
بو حادثه ی هیچ اولزسه یو حادثه نک زمان وقوعی
تصریح ایده جک ماهیتده درلر . بر راپورده : « ۱۸
آغستوس ۱۴۱۵ » تاریخنی ذکر ایدیلور . مذکور
راپورن استنتاج ایدلیکینه کوره دوزمه مصطفی نک
فعالی ۱۴۱۵ یازندن ۱۴۱۶/۱۷ قیشتنه قدر دوام
ایدرکه تاریخ مذکورده سلانک ده توقیف ایدلشدور .
میرجه صرب تاریخلرینه نظراً ۳۱ کانون ثانی ۱۴۱۸
تاریخده یوتن افلاق ضبط واستیلادن صوکره (۱۳۸۶
دن اعتباراً) وفات ایتدن در - Studii Si dacum
ento private la Tstoria Romanilor
برکشر ۱۹۰۳ ج ۳ ، ص ۱۷ دوزمه مصطفی میرجه به
استناداً حرکت به باشلامش ایدی . دیگر تورکجه منبعلر
یکدیگر لرندن آیری زماندن بحث ایدیلورلر . یلار و سالی
محمد طاهرک ، عثمانی مؤلفه لرلی اثرنده (استانبول ۱۳۳۴ ،
ص ۳۹۱) حاجی قله یه استناداً ۸۲۳ تاریخنی ذکر
ایتدیک کی « سبجل عثمانی » ده (ج ۲) ۸۲۵
تاریخنی ذکر ایدیلور .